

Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

30 Medi 2022

TEITL: Cynllun Gweithredu Strategol Ynni Gogledd Cymru
AWDUR: Henry Aron, Rheolwr y Rhaglen Ynni, Uchelgais Gogledd Cymru
Rhys Horan, Arweinydd Strategol, Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Ceisio cymeradwyaeth y Bwrdd i'r Cynllun Gweithredu drafft i Strategaeth Ynni Gogledd Cymru a'u hargymhellion ynghylch cymeradwyaeth awdurdod lleol.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Cymeradwyaeth y Bwrdd i'r Cynllun Gweithredu drafft.

2.2. Cymeradwyaeth y Bwrdd i'r trefniadau llywodraethu arfaethedig ar gyfer goruchwyllo'r gwaith o gyflawni'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu Ynni Rhanbarthol.

2.3. Cymeradwyaeth i'r Cynllun Gweithredu gael ei ystyried gan bob Awdurdod Lleol, yn amodol ar gymeradwyaeth y Bwrdd.

3. Y RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

3.1. Cafodd [Strategaeth Ynni Gogledd Cymru](#) ei chadarnhau gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a Gweinidog Newid Hinsawdd Llywodraeth Cymru ym mis Mawrth 2021. Datblygu'r Cynllun Gweithredu yw cam nesaf y broses cynllunio ynni rhanbarthol a'i nod yw trosi blaenoriaethau yn gamau ac ymyriadau strategol.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

Y Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu Ynni Rhanbarthol

4.1. Ym mis Mawrth 2021, cymeradwywyd Strategaeth Ynni Gogledd Cymru gan y Bwrdd Uchelgais a Gweinidog Newid Hinsawdd Llywodraeth Cymru a chadarnhawyd cefnogaeth i ddatblygu'r Cynllun Gweithredu. Cafodd y Strategaeth hefyd sêl bendith Gweinidog Newid Hinsawdd Llywodraeth Cymru.

4.2. Mae Strategaeth Ynni Gogledd Cymru yn adnabod blaenoriaethau a chyfleoedd allweddol i gyflawni uchelgais y rhanbarth o ran datgarboneiddio ei system ynni. Mae'r Strategaeth yn nodi'r weledigaeth a ganlyn ar gyfer y Gogledd: *“Cyflawni'r buddion economaidd, cymdeithasol, ecolegol a llesiant lleol mwyaf wrth drosglwyddo i economi net sero, a bod yn allforiwr net o drydan carbon isel drwy gydweithrediad rhanbarthol ac ar draws ffiniau”*.

4.3. Y blaenoriaethau er mwyn cyflawni'r weledigaeth yw:

1. Harneisio'r doreth o adnoddau carbon isel lleol er mwyn bod yn bwerdy gwyrdd ac arallgyfeirio'r cymysgedd ynni

2. Bod yn arweinydd byd-eang mewn technoleg ynni ar y môr a morol
3. Gwella effeithiolrwydd ynni tai'r rhanbarth a chyflymu'r gwaith o ddatgarboneiddio stoc adeiladau Gogledd Cymru
4. Cyflawni symudiad at drafnidiaeth carbon isel

Drwy drafod gyda'r Grŵp Tasg a Gorffen, cafodd blaenoriaeth ychwanegol ynghylch y sector masnachol a diwydiannol ei gynnwys er dibenion y Cynllun Gweithredu Drafft.

5. Gwneud y mwyaf o'r cyfleoedd i'r sectorau masnachol a diwydiannol gefnogi'r trawsnewid ynni a sbarduno twf economaidd.

4.4. Datblygu'r Cynllun Gweithredu yw cam nesaf y broses cynllunio ynni rhanbarthol a'i nod yw trosi blaenoriaethau yn gamau ac ymyriadau strategol. Mae'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu yn darparu'r cyd-destun strategol ar gyfer datblygu Cynlluniau Ynni Ardal Leol mwy manwl ym mhob Ardal Awdurdod Lleol.

4.5. Mae'r Cynllun Gweithredu yn cyflwyno camau strategol a gynhyrchir o bedwar gweithdy thematig a gynhaliwyd gyda thrawstoriad o randdeiliaid sectoraidd o bob rhan o'r rhanbarth. Datblygwyd pob gweithdy gyda chymorth gan arweinydd thematig sectoraidd o fewn y rhanbarth. Cynhaliwyd y gweithdai rhwng Tachwedd 2021 ac Ionawr 2022. Yn dilyn y gweithdai, mae'r Cynllun Gweithredu wedi cael ei ddrafftio gan yr arweinwyr thematig sectoraidd a Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru, gyda chymorth Uchelgais Gogledd Cymru a Llywodraeth Cymru. Mae ei ddatblygiad wedi cael ei oruchwylio gan Grŵp Tasg a Gorffen sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r sector gyhoeddus a'r gymuned fusnes ac wedi ei gadeirio gan Lywodraeth Cymru. Ymhlith y gynrychiolaeth mae Cyngor Busnes Gogledd Cymru Merswy Dyfrdwy, pob un o'r chwe awdurdod lleol, a'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol.

Yn ogystal â'r sefydliadau ar y Grŵp Tasg a Gorffen, ymgynghorwyd â'r rhanddeiliaid a ganlyn ar y drafft:

- Pawb a fynychodd y gweithdy (tua 100 o unigolion yn cynrychioli 60 o sefydliadau)
- Bwrdd Rhaglen Ynni Uchelgais Gogledd Cymru
- Grŵp Swyddogion Cynllunio Gogledd Cymru
- Grŵp Datgarboneiddio Gogledd Cymru
- Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

4.6. Mae'r camau strategol wedi cael eu mapio yn erbyn y blaenoriaethau a amlinellir yn y Strategaeth Ynni. Lle mae gweithredoedd yn cyfrannu ar draws sawl blaenoriaeth, maent wedi'u diffinio fel gweithredoedd trawsbynciol. Mae sefydliadau arweiniol, sefydliadau galluogi, amserlenni dangosol, statws cyllid a statws cynnydd wedi eu pennu yn erbyn pob cam strategol. Mae'r holl sefydliadau arweiniol a galluogi wedi'u hymgyngori ar y Cynllun Gweithredu drafft ac wedi cael cyfle i roi adborth ar rolau a argymhellir iddynt.

Cymeradwyo'r Cynllun Gweithredu

4.7. Cadarnhaodd y Grŵp Gweithredol t Cynllun Gweithredu drafft ar 22 Gorffennaf 2022. Argymhellodd y Grŵp Gweithredol hefyd, yn amodol ar gymeradwyaeth y Bwrdd, y dylid cyflwyno'r Cynllun Gweithredu i'w gymeradwyo gan bob Awdurdod Lleol.

Trefniadau Llywodraethu Arfaethedig ar gyfer y Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu Ynni Rhanbarthol

- 4.8. Mae'r Grŵp Tasg a Gorffen wedi ystyried y trefniadau llywodraethu priodol ar gyfer goruchwyllo'r gwaith o gyflwyno ac adolygu'r Cynllun Gweithredu. Mae'r Grŵp Tasg a Gorffen wedi argymhell ei bod angen trefniadau llywodraethu priodol i gyflawni'r dyletswyddau a ganlyn.
- Ddarparu arweiniad ar gyflawni / blaenoriaethu camau i arwain swyddogion
 - Monitro cyflawni camau gweithredu
 - Goruchwyllo gwaith adrodd i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, Awdurdodau Lleol a Llywodraeth Cymru
 - Dylanwadu ar randdeiliaid rhanbarthol i gefnogi cyflawni'r camau gweithredu
 - Goruchwyllo adolygiad o'r Cynllun Gweithredu a'r Strategaeth
- 4.9. Yn debyg i'r Fframwaith Economaidd Rhanbarthol, mae'r Strategaeth Ynni wedi'i chyd-ddatblygu gan Uchelgais Gogledd Cymru a Llywodraeth Cymru. Argymhellir felly y dylai'r trefniadau llywodraethu arfaethedig gynnwys y ddau barti, gyda threfniadau wedi'u cytuno i gyflwyno adroddiad i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, Awdurdodau Lleol a'r Gweinidog / Bwrdd priodol o fewn Llywodraeth Cymru. Yn dilyn adolygu'r opsiynau, mae'r Grŵp Tasg a Gorffen yn argymhell bod y Grŵp Tasg a Gorffen presennol yn trosi i Grŵp Llywio / Bwrdd Prosiect gyda Chylch Gorchwyl diwygiedig. Mae'r Grŵp Tasg a Gorffen wedi llwyddo i oruchwyllo datblygiad y Cynllun Gweithredu ac mae eisoes yn cynnwys rhanddeiliaid allweddol o sefydliadau allweddol. Byddai'r aelodaeth yn cael ei hadolygu fel blaenoriaeth gynnar a byddai'r Grŵp yn cwrdd yn rheolaidd a byddai'n cytuno ar drefniadau er mwyn adrodd i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, Awdurdodau Lleol a Llywodraeth Cymru.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 5.1. Dim goblygiadau ariannol uniongyrchol ar hyn o bryd. Yn ogystal â chefnogaeth barhaus gan Wasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru, mae Llywodraeth Cymru yn darparu arian grant ar gyfer swyddi newydd o fewn y Swyddfa Rheoli Portffolio. Bydd y swyddi'n cefnogi'r gwaith o gyflawni'r Cynllun Gweithredu drafft hwn a datblygu Cynlluniau Ynni Ardal Leol.

Mae'r Cynllun Gweithredu drafft yn cynnwys statws ariannu pob gweithred strategol. Dylid nodi nad oes angen cyllid ar lawer o'r camau, neu eu bod eisoes ar y gweill neu wedi'u cynllunio drwy raglenni neu fentrau sy'n bodoli eisoes, tra bydd eraill yn cael eu symud ymlaen yn amodol ar y cyllid neu'r adnoddau priodol yn cael eu sicrhau. Lle bo angen, bydd gwaith pellach yn digwydd yn ystod y flwyddyn hon i fesur yr adnoddau sydd eu hangen i symud ymlaen i weithredu'r gwahanol gamau a adnabuwyd.

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 6.1. Bydd angen i'r cynllun gweithredu, os yw'r Bwrdd yn ei gymeradwyo, gael ei ystyried a'i gymeradwyo gan bob Awdurdod Lleol cyn ei weithredu.
- 6.2. Byddai'r trefniadau llywodraethu arfaethedig yn golygu bod adrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd Uchelgais ar gynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth pob Awdurdod Lleol.

7. GOBLYGIADAU STAFFIO

7.1. Mae Llywodraeth Cymru'n darparu arian grant ar gyfer swyddi newydd o fewn Uchelgais Gogledd Cymru. Bydd y swyddi'n cefnogi'r gwaith o gyflawni'r Cynllun Gweithredu drafft hwn a datblygu Cynlluniau Ynni Ardal Leol.

8. YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWD

8.1. Mae'r Cynllun Gweithredu drafft wedi'i rannu gyda phawb a fynychodd y gweithdy (tua 100 o unigolion yn cynrychioli 60 o sefydliadau) a'r grwpiau/byrddau a ganlyn:

- Y Grŵp Tasg a Gorffen
- Bwrdd Rhaglen Ynni Uchelgais Gogledd Cymru
- Grŵp Swyddogion Cynllunio Gogledd Cymru
- Grŵp Datgarboneiddio Gogledd Cymru
- Cymdeithas Lywodraeth Leol Cymru

Mae'r Cynllun Gweithredu drafft hefyd wedi'i rannu gyda phob arweinydd arfaethedig neu sefydliad galluogi a adnabuwyd o fewn y Cynllun Gweithredu drafft.

ATODIADAU:

Atodiad 1 Strategaeth a Chynllun Gweithredu Ynni Gogledd Cymru ddrafft

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

- Swyddog Monitro - Awdurdod Lletya:**
"Byddaf yn darparu unrhyw sylwadau ar briodoldeb yn y cyfarfod."
- Swyddog Cyllid Statudol (Swyddog Adran 151 yr Awdurdod Lletya):**
"Gallaf gadarnhau cywirdeb Rhan 5 yr adroddiad. Mae Uchelgais Gogledd Cymru eisoes wedi derbyn y cynnig grant er mwyn ariannu staffio'r Cynllun hwn yn sgil cyflwyniad i'w gyfarfod ar 25 Mawrth 2022, ac mae'r llythyrau i dderbyn y grant wedi eu dychwelyd. Rwyf yn foddol bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant i dalu costau cyflawni'r cynlluniau maes o law."